

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ, ΣΥΝΤΗΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ
ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αγίω Πνεύματι πᾶσα ἡ κτίσις καινουργεῖται, παλινδρομοῦσα εἰς τὸ πρῶτον» (Ἀναβαθμοὶ Α' ἤχου).

«Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ μόνος ἀνακαινίζων τὴν ποιήσιν τῶν ἔργων σου καθ' ἑκάστην ἡμέραν»¹ (Μέγας Βασίλειος).

Ἀδελφοὶ συλλειτουργοὶ καὶ τέκνα εὐλογημένα ἐν Κυρίῳ,

Ὡς εἶναι γνωστόν, ἡ 1η Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους ἔχει ἀφιερωθῆ πρωτοβούλως ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου -προσφάτως δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας- εἰς τὴν προσευχὴν διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Κατ' αὐτὴν, παρακαλοῦμεν ἰδιαίτερος τὸν Ὑψιστον ὅπως φαιδρύνῃ τὴν δημιουργίαν Του ὥστε νὰ εἶναι εὐχάριστος καὶ καρποφόρος ἡ ἐν αὐτῇ διαβίωσις τοῦ ἀνθρώπου. Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ αἰτήματος περιλαμβάνεται ἀσφαλῶς καὶ ἡ παράκλησις ὅπως αἱ ἀναπόφευκτοι φυσιολογικαὶ κλιματικαὶ ἀλλαγαὶ συμβαίνουν καὶ ἐπιτρέπωνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀντοχῆς, τοῦ μὲν ἀνθρώπου πρὸς ἐπιβίωσιν αὐτοῦ, τῆς δὲ φύσεως πρὸς ἀειφορίαν αὐτῆς.

Ἐν τούτοις, ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴτε κατὰ ἐν μέρος τῆς ἀνθρωπότητος, εἴτε ἐνίστε καὶ ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς, συμπεριφερόμεθα ἀντιθέτως πρὸς τὸ αἶτημα τοῦτο. Καταπιέζομεν τὴν φύσιν κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπέρχονται ἀπρόβλεπτοι καὶ ἀνεπιθύμητοι κλιματικαὶ καὶ περιβαλλοντικαὶ ἀλλαγαὶ, δυσμενεῖς διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν αὐτῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ διὰ τὴν ζωὴν μας. Τὸ δὲ ἀθροιστικὸν ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν ἐπὶ μέρος ἀνθρωπίνων προσώπων ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐκτεταμένων ἰδιωτικῶν καὶ κρατικῶν προσπαθειῶν πρὸς ἀναμόρφωσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παράγῃ περισσότερα ἀγαθὰ διὰ τοὺς ἐκμεταλλευομένους αὐτό, ἔχει ὡς μόνον ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν τῆς ἑναρμονίως λειτουργούσης καλῆς λίαν δημιουργίας τοῦ Θεοῦ.

¹ Ψαλτήριον μετὰ τροπαρίων καὶ εὐχῶν, ἔκδοσις Ἰ. Μ. Παντοκράτορος, Ἁγ. Ὅρος 2004, σελ. 183.

Ὅσοι ἀντιλαμβανόμεθα τὸν διογκούμενον καθημερινῶς κίνδυνον τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς εἰς τὸν πλανήτην μας, ἔνεκα ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν, ὑποῦμεν φωνὴν ἐπισημάνσεως αὐτοῦ καὶ προσκαλοῦμεν ἅπαντας νὰ μελετήσωμεν τί εἶναι δυνατόν νὰ πράξωμεν «διὰ νὰ μὴ ἐξαφανισθῇ ἡ ζωὴ, χάριν τοῦ πλούτου» (Διακήρυξις Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν).

Ὅθεν, ἡμεῖς, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καταβάλλομεν ἀπὸ ἐτῶν προσπάθειας ἐνημερώσεως τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ὄλων τῶν καλοπροαιρέτων ἀνθρώπων περὶ τῶν μεγάλων κινδύνων τοὺς ὁποίους συνεπάγεται ἡ ἠϋξημένη (κατὰ)-χρῆσις τῶν ἐνεργειακῶν πηγῶν, ἡ ὁποία ἐπαπειλεῖ μεγάλην κλιματικὴν ἀλλαγὴν καὶ θέτει εἰς κίνδυνον τὴν ἀειφορίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἐδιδάχθημεν ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας νὰ περιορίζωμεν κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὰς ἀνάγκας μας. Εἰς τὸ ἦθος τοῦ καταναλωτισμοῦ ἀντιτάσσομεν τὸ ἦθος τῆς ἀσκητικότητος. Ἐν ἦθος αὐτοπεριορισμοῦ τῶν ἀναγκῶν εἰς τὸ ἀπαραίτητον. Τοῦτο δὲν συνεπάγεται στέρησιν ἀλλὰ τὴν ἐκλογίκευσιν τῆς καταναλώσεως καὶ τὴν ἠθικὴν καταδίκην τῆς σπατάλης. «Ἐχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα» (Α' Τιμ. ς' 8), μᾶς προτρέπει ὁ Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μετὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν πέντε ἄρτων καὶ τὸν χορτασμὸν ἐξ αὐτῶν πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐκτὸς γυναικῶν καὶ παιδίων, ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ περισυλλεγοῦν τὰ περισσεύματα «ἵνα μὴ τι ἀπόληται» (Ἰωάν. ς' 12). Ἀτυχῶς, αἱ σύγχρονοι κοινωνίαι ἐγκατέλιπον τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐντολῆς ταύτης, ἐπιδοθεῖσαι εἰς τὴν σπατάλην καὶ τὴν ἄλογον χρῆσιν πρὸς ἱκανοποίησιν κενოდόξων αἰσθημάτων εὐμαρείας. Αἱ συμπεριφοραὶ αὗται δύνανται ὅμως νὰ ἀλλαγοῦν πρὸς ἐξοικονόμησιν πόρων καὶ ἐνεργείας διὰ τῆς καταλλήλου ἀγωγῆς.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν τῷ κοινῷ Δημιουργῷ Κυρίῳ ἡμῶν,

Οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα οἱ καταστροφεῖς τῆς κτίσεως μὲ τὴν ἀπληστίαν μας, μὲ τὴν προσήλωσιν μας εἰς τὴν γῆν, εἰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα προσπαθοῦμεν συνεχῶς νὰ αὐξήσωμεν, ὡς ὁ «ἄφρων πλούσιος» τοῦ Εὐαγγελίου. Λησμονοῦμεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἐν τῷ Ὁποίῳ καὶ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τῆς οικολογικῆς κρίσεως δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ συντετονισμένως, πάντοτε ὅμως ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Ὁποίου εὐλογοῦνται αἱ ἀνθρώπινοι προσπάθειαι μας καὶ πᾶσα ἡ κτίσις καινουργεῖται καὶ παλινδρομεῖ εἰς τὸ πρῶτον, ὡς ἐδημιουργήθη «καλὴ λίαν» ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ συνδημιουργοῦ καὶ προικισθέντος διὰ τοῦ αὐτεξουσίου ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς οικολογικῆς κρίσεως εἶναι μεγάλη.

Ἡ γῆ ὁμοιάζει μὲ «γιγαντιαῖον σωρὸν ἀπὸ ἀκαθαρσίαν» (Πάπας Ρώμης Φραγκίσκος, Ἐγκύκλιος 2015). Καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι αὗται δὲν εἶναι μόνον ὑλικά, ἀλλὰ πρωτίστως πνευματικά. Εἶναι ἀκαθαρσίαι προερχόμεναι ἐν τῇ οὐσίᾳ ἀπὸ

ἐμπαθῆ νοήματα τοῦ ἰδίου τοῦ ἀνθρώπου. Ἡμεῖς ὅμως, οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, μὲ βεβαίαν τὴν πίστιν πρὸς τὸν Δημιουργὸν πάσης τῆς κτίσεως καὶ Παντοκράτορα Κύριον, καλούμεθα νὰ ἐπιτελέσωμεν καὶ εἰς τὸ θέμα τῆς προστασίας πάσης τῆς κτίσεως ἔργον εὐαγγελιστοῦ, ἔργον ἀποστολικόν: νὰ ἀναζωπυρώσωμεν, δηλαδή, τὴν χαρμόσυνον εὐαγγελικὴν ἀγγελίαν εἰς τὸν σύγχρονον ταραγμένον κόσμον καὶ νὰ ἀφυπνίσωμεν τὴν ὑπνώπτουσαν πνευματικὴν φύσιν τοῦ πολλαπλῶς, πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως δοκιμαζομένου ἀνθρώπου καὶ νὰ μεταδώσωμεν μήνυμα ἐλπίδος καὶ εἰρήνης καὶ πραγματικῆς χαρᾶς· τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ Χριστοῦ.

Ταῦτα φρονοῦντες καὶ ταῦτα πρεσβεύοντες, καὶ διακηρύττοντες τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καλοῦμεν πάντας εἰς ἐγρήγορσιν νοός, εἰς ἀπαλλαγὴν ἐμπαθῶν λογισμῶν καὶ συμφεροντολογικῶν κινήσεων, ὥστε νὰ ζῶμεν ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸν πλησίον καὶ μὲ τὴν λίαν καλῶς δημιουργηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κτίσιν, καὶ εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα μετὰ τοῦ «τρανώσαντος τὴν φύσιν τῶν ὄντων» Βασιλείου τοῦ Μεγάλου: «Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ μόνος ἀνακαινίζων τὴν ποίησιν τῶν ἔργων σου καθ' ἑκάστην ἡμέραν· εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ κτίσας φῶς καὶ σκότος καὶ διακρίνας αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων· εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ ποιῶν πάντα καὶ μετασκευάζων, ἐκτρέπων σκιὰν θανάτου καὶ ἡμέραν εἰς νύκτα συσκοτάζων· εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ ποιήσας ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν, ὁ ποιήσας ἡμέραν εἰς ἔργα φωτός, καὶ νύκτα εἰς ἀνάπαυσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως...»².

Τοῦτο εἶναι τὸ μήνυμά μας, αὐτὴ εἶναι ἡ πεποίθησίς μας, αὐτὴ ἡ προτροπὴ μας πρὸς πάντας: Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου, ἐνώπιον τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δὲ τοῦ Δημιουργοῦ πάσης τῆς κτίσεως, ὄρατῆς καὶ ἀοράτου, Κυρίου ἡμῶν Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ Ἔλεος εἶησαν μετὰ πάντων καὶ μετὰ τοῦ κόσμου παντός, νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

βιε' Σεπτεμβρίου α'

+ Ὁ Κωνσταντινιούπολεως

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

² Ἐνθα ἀνωτέρω.